

Улога Акредитационог тела Србије у области оцењивања усаглашености

ATC Akreditaciono telo Srbije

Оцењивање усаглашености

- **Оцењивање усаглашености** представља проверу да ли одређени производ, материјал, услуга, систем, процес или особа **задовољавају захтеве** релевантног стандарда или спецификације.
- Усаглашеност према међународним стандардима обезбеђује поузданост и приступ на светско тржиште

ATC Akreditaciono telo Srbije

СТО Споразум о техничким препрекама трговини

Art. 6.1

Art. 6.3

- Државе чланице СТО имају обавезу да прихвате резултате оцењивања усаглашености из других држава у случајевима када су примењиване процедуре оцењивања еквивалентне
- Две или више држава чланица могу закључити споразуме о међусобном признавању резултата тела за оцењивање усаглашености
- Ради потписивања споразума може се тражити испуњење одређених захтева укључујући и **техничку компетентност** тела за оцењивање усаглашености

ATC Akreditaciono telo Srbije

Акредитација

- **Акредитација – званично утврђивање компетентности организација за оцењивање усаглашености**
- **Део система инфраструктуре квалитета**
- **Компетентност – показана способност да се примене знање и вештина**

ATC Akreditaciono telo Srbije

СТО ТБТ споразум – члан 6.1.1 Примена акредитације – компетентност и поверење

Члан 6.1.1

Акредитација обезбеђује верификацију техничке компетентности тела за оцењивање усаглашености

Акредитација примењивана у складу са релевантним међународним стандардом представља поуздан начин успостављање поверења

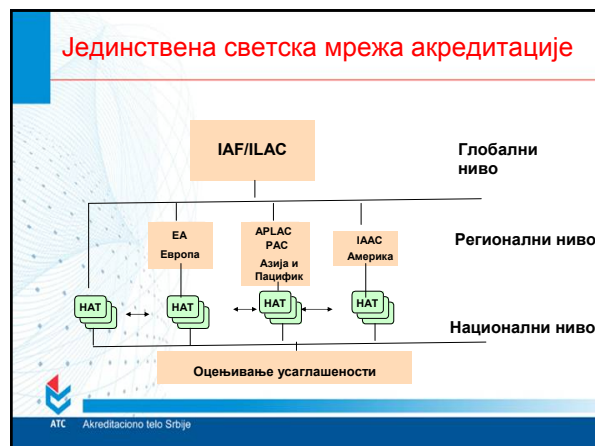
ATC Akreditaciono telo Srbije

Безбедност – главни циљ акредитације

- **Заштита јавног интереса**
 - Опште здравље и безбедност
 - Безбедност и здравље на раду
 - Заштита потрошача
 - Заштита животне средине
- **Обезбеђивање слободног протока роба и услуга**
 - Уклањање баријера трговини

ATC Akreditaciono telo Srbije

АТС – оснивач Влада Републике Србије

- У Србији акредитацију спроводи **Акредитационо тело Србије - АТС**. АТС је основала Република Србија као самосталну непрофитну организацију која спроводи Закон о акредитацији.
- Акредитационо тело Србије** спроводи акредитацију на основу:
- [Закона о акредитацији](#) ("Службени лист СЦГ", бр.44/2005),
- [Одлуке о оснивању Акредитационог тела Србије](#) ("Службени гласник РС", бр.96/2006),
- [Статута Акредитационог тела Србије](#),
- Стандарда серије **SRPS ISO/IEC 17011, 17020, 17021, 17025**, који садрже захтеве за рад националног тела за акредитацију и оцену компетенције организација за оцену усаглашености

АТС Akreditaciono telo Srbije

Списак стандарда, правила, смерница и упутстава које треба да задовољи подносилац пријаве

Лабораторије за испитивање и еталонирање

Референтни стандард:
SRPS ISO/IEC 17025:2006 Општи захтеви за компетентност лабораторија за испитивање и лабораторија за еталонирање

Документа АТС:
АТС-ПА01 Правила акредитације;
АТС-ПА02 Правила о учешћу у међулабораторијским поређењима и шемама за испитивање оспособљености;
АТС-ПА03 Правила за остваривање прихватљиве следивости мерења;
АТС-ПА04 Правила за коришћење симбола акредитације
АТС-ПА06 Процена мерне несигурности

ЕА/ILAC/IAF смернице:
EA 2/05 The Scope of Accreditation and Consideration of Methods and Criteria for the Assessment of the Scope in testing
EA 2/10 EA Policy for Participation in National and International PT Activities
EA2/14 Procedure for Regional Calibration IL-Cs in Support of the EA ILA
EA 4/02 Expressions of the Uncertainty of Measurement in Calibration
EA 4/07 Traceability of Measuring and Test Equipment to National Standards
EA 4/16 EA Guidelines on the Expression of Uncertainty in Quantitative testing
ILAC-G8-3/09 Guidelines on the Reporting of Compliance with Specification
ILAC G17:2002 Introducing the Concept of Uncertainty of Measurement in Testing in Association with the Application of the Standard ISO/IEC 17025

АТС Akreditaciono telo Srbije

Списак стандарда, правила, смерница и упутстава које треба да задовољи подносилац пријаве

Организације за контролисање

Референтни стандард:
SRPS ISO/IEC 17020:2002 Општи критеријуми за рад различитих врста тела која обављају контролисање

Документа АТС:
АТС-ПА01 Правила акредитације
АТС-ПА03 Правила за остваривање прихватљиве следивости мерења
АТС-ПА06 Правила за коришћење симбола акредитације
АТС-ПА06 Процена мерне несигурности

ЕА/ILAC/IAF смернице:
IAF/ILAC A4:2004 IAF/ILAC Guidance on the application of ISO/IEC 17020

АТС Akreditaciono telo Srbije

Списак стандарда, правила, смерница и упутстава које треба да задовољи подносилац пријаве

Сертификациона тела за сертификацију система менаџмента

Референтни стандард:
SRPS ISO/IEC 17021:2007 Оцењивање усаглашености-захтеви за тела која обављају проверу и сертификацију система менаџмента

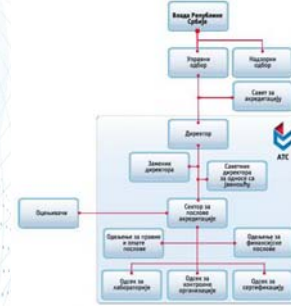
Документа АТЦ:
АТЦ-ПА01 Правила акредитације
АТЦ-ПА03 Правила за остваривање прихватљиве следивости мерења
АТЦ-ПА04 Правила за коришћење симбола акредитације

ЕА/ILAC/IAF смернице:
EA-7/04 Legal Compliance as a part of accredited ISO 14001:2004 certification
EA-7/05 EA Guidance on the Application of ISO/IEC 17021:2006 for Combined Audits
IAF MD1:2007 Certification of Multiple Sites Based on Sampling
IAF MD2:2007 Transfer of Accredited Certification of Management Systems
IAF MD 3:2008 Advanced Surveillance and Recertification Procedures (ASRP)
IAF MD 5:2009 Duration of QMS and EMS Audits

ATC Akreditaciono telo Srbije

АТЦ – оснивач Влада Републике Србије

ATC Akreditaciono telo Srbije

АТЦ – оснивач Влада Републике Србије

- [Правила акредитације](#)
- Пословника о квалитету
- Процедура, упутстава и смерница [EA - European Cooperation for Accreditation](#) и/или [ILAC - International Laboratory Accreditation Cooperation](#) и/или [IAF - International Accreditation Forum](#)
- [секторских закона и прописа](#)
 - Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености производа са прописаним захтевима
 - Закон о метрологији
 - Закон о стандардизацији,
 - Закон о безбедности хране,
 - Закон о ветеринарству
 - Закон о заштити животне средине,
 - Закон о заштити ваздуха

ATC Akreditaciono telo Srbije

Правни оквир

Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 36/09);

- Уредба о начину именовања и овлашћивања тела за оцењивање усаглашености („Службени гласник РС”, број 98/09);
- Уредба о начину спровођења оцењивања усаглашености, садржају исправа о усаглашености, као и облику, изгледу и садржају знака усаглашености („Службени гласник РС”, број 98/09);
- Уредба о начину признавања иностраних исправа и знакова усаглашености („Службени гласник РС”, број 98/09);
- правилници којима се утврђују технички и други захтеви за производе

ATC Akreditaciono telo Srbije

Оцењивање усаглашености производа са прописаним захтевима

Техничким прописом утврђује се

Обавеза спровођења оцењивања усаглашености и начин оцењивања усаглашености производа са прописаним захтевима;

Ко спроводи оцењивање усаглашености:

1. **произвођач** – самостално или уз учешће именованог тела за оцењивање усаглашености;
2. **именовано тело** за оцењивање усаглашености или
3. **орган државне управе** (за потребе тог органа тело за оцењивање усаглашености)

ATC Akreditaciono telo Srbije

Улога акредитације

Улога акредитације

Члан 19.

При доношењу решења из чл. 13. и 18. овог закона, сматраће се да тело за оцењивање усаглашености које има акт о акредитацији испуњава прописане захтеве у мери у којој су обухваћени обимом акредитације, узимајући у обзир поступке оцењивања усаглашености и производе обухваћене акредитацијом.

Техничким прописом може се утврдити да у поступку оцењивања усаглашености поједине активности, уместо именованог тела, може да спроводи акредитовано тело које је у саставу произвођача.

Тело из става 2. овог члана мора да буде организовано као засебна организациона јединица произвођача, не сме да учествује у изради, испоруци, монтажи, коришћењу или одржавању производа чију усаглашеност оцењује и може да пружа услуге искључиво произвођачу у чијем се саставу налази.

ATC Akreditaciono telo Srbije

ШТА АКРЕДИТАЦИОНО ТЕЛО СРБИЈЕ РАДИ?

- утврђује компетентност организација за обављање послова оцењивања усаглашености и то: испитивања, контролисања и сертификације,
- утврђује компетентност организација за обављање послова еталонирања,
- утврђује и објављује правила акредитације,
- учествује у раду европских и међународних организација за акредитацију и заступа националне интересе у њима,
- води регистар акредитованих организација и друге послове из области акредитације.

ATC Akreditaciono telo Srbije

АТЦ у 2009. години

Повећан је број предмета акредитованих организација

- процес акредитације укупно предмета **424**
- број предмета акредитованих организација износи **374** од тога **362** активних
- број предмета у поступку је **50**

- **БРОЈ ОЦЕЊИВАЊА** **358**
- **БРОЈ ДОНЕТИХ ОДЛУКА** **373**

ATC Akreditaciono telo Srbije

АТЦ у 2009. години

Повећан је број акредитација

Врста оцењивања усаглашености	Број акредитација
Испитивање 17025	273
Испитивање 15189	2
Еталонирање 17025	27
Контролисање 17020	45
Сертификација производа 45011	14
QMS 17021	5
EMS 17021	4
FSMS 17021	1

Велики број 371 акредитација

ATC Akreditaciono telo Srbije

<http://www.ats.rs>

ATC Akreditaciono telo Srbije

Искуство АТЦ-а област безбедност машина

Акредитација – **безбедност на раду** (параметри безбедности, вибрације)

Повучени прописи (транзициони период – 2 год.):

Правилник о техничким нормативима за сигурност од статичког електрицитета (Сл. Лист СФРЈ бр. 62/73)

Правилник о техничким нормативима за лифтове на електрични погон за вертикални превоз терета са кабином у коју није могућ приступ људи (Сл. Лист СФРЈ бр. 55/87)

Правилник о техничким нормативима за покретне степенице и покретне стазе за превоз лица сигурност од статичког електрицитета (Сл. Лист СФРЈ бр. 83/94)

ATC Akreditaciono telo Srbije

Пример детаљног обим акредитације Лабораторије за испитивање

Физичка испитивања: хумане вибрације, електромагнетно поље, осветљеност
Место испитивања: на терену и у лабораторији

Р. Б.	Предмет испитивања материјал производа	Испитивања врсте испитивања коришћена техника	Обим мерења Мера интеграли (за и промена)	Метода испитивања (правилник, стандард, ваљевна метода)
1.	Хумане вибрације	Мерење изложености аудског уха, руку и шака механичким вибрацијама	0,1-3200 m/s ² а 0,1m/s ³	ISO 5349-2 ISO 2631-2
2.	Електромагнетно поље	Мерење параметра нискофреквентно и високофреквентно електромагнетног и електричног зрачења	индуктивноста E: 0,1V/m-20kV/m H: 0,1A/T-35kA интеграли: -90 dBm ~ +30 dBm a ±50	AS2772 2-4988 AARONIA NF50XX [®]
3.	Осветљеност	Мерење дневног и електричног осветљава	0,1-10000 lx а 5%	SRPS U.C9.100:1962

ATC Akreditaciono telo Srbije

Пример детаљног обим акредитације Лабораторије за испитивање

СРПС

Р. Б.	Предмет испитивања материјал производа	Обим испитивања	Врста испитивања	Метода испитивања (правилник, стандард, ваљевна метода)
1.8	Тренине	Испитивања безбедности	4	Испитивања спортиста
1.9	Кружни мотори и махови	Испитивања безбедности	1	Испитивања спортиста
1.7	Екстрем	Испитивања безбедности	4	Испитивања спортиста
1.8	Помпе за пречишћавање отпадних вода	Испитивања безбедности	4	Испитивања спортиста
1.9	Резачи камена	Испитивања безбедности	10	Испитивања спортиста
1.10	Машине за лив	Испитивања безбедности	11	Испитивања спортиста
1.10	Тренине	Испитивања безбедности	11	Испитивања спортиста
1.11	Лични тестери	Испитивања безбедности	11	Испитивања спортиста
1.11	Машине за лив	Испитивања безбедности	11	Испитивања спортиста
1.12	Помпе за пречишћавање отпадних вода	Испитивања безбедности	11	Испитивања спортиста
1.14	Резачи камена	Испитивања безбедности	11	Испитивања спортиста

ATC Akreditaciono telo Srbije

Пример детаљног обима акредитације Контролног тела

Р. Б.	Обим контролисања	Врста контролисања	Техничке документације
57.	Лифтови на електричним пољима за вертикални превоз лица и терета	Контролисање профитног прилика у пољима Параметри контролисања профита Контролисање комплетности техничке документације	Техничка документација Принципи и технички пројекцији за лифтове на електричним пољима за вертикални превоз лица и терета (С.С.З. лист СФРЈ, бр. 49/80)
58.	Лифтови на електричним пољима за вертикални превоз терета	Контролисање профитног прилика у пољима Параметри контролисања профита Контролисање комплетности техничке документације	Принципи и технички пројекцији за лифтове на електричним пољима за вертикални превоз терета, са ваљевима у које може моћи прелазити (С.С.З. лист СФРЈ, бр. 49/80, члан 211, 212, 221 и 224)
59.	Дизел гориво	Узорковање Квалитетивно контролисање	SRPS ISO 3170:1994 Принципи и технички пројекцији за контролу квалитета на терену горивне линије (С.С.З. лист СФРЈ, бр. 31/84, 34/85 и 18/86)
		Контролисање утовара	Услови стандардизације

ATC Akreditaciono telo Srbije

Пример детаљног обим акредитације Контролног тела

Р. Б.	Обим контролисања	Врста контролисања	Техничке документације
54.	Поврне стенови	Контролисање поврне стенови пре пуштања у пољима Параметри контролисања поврне стенови	Принципи и технички пројекцији за поврне стенови (С.С.З. лист СФРЈ, бр. 49/80)
55.	Лифтови на електричним пољима за вертикални превоз лица и терета	Контролисање профитног прилика у пољима Параметри контролисања профита Контролисање комплетности техничке документације	Принципи и технички пројекцији за лифтове на електричним пољима за вертикални превоз лица и терета (С.С.З. лист СФРЈ, бр. 49/80, 28/89, 22/92 и 47/95, члан 292, 284 и 302)
56.	Фасадни лифтови на електричним пољима	Контролисање профитног прилика у пољима Параметри контролисања профита Контролисање комплетности техничке документације	Принципи и технички пројекцији за фасадне лифтове на електричним пољима (С.С.З. лист СФРЈ, бр. 19/96, члан 138, 139, 140, 141 и 142)

ATC Akreditaciono telo Srbije

Пример детаљног обим акредитације Контролног тела

Р. Б.	Обим контролисања	Врста контролисања	Техничке документације
2.	Громообронске инсталације	Контролисање профитног прилика у пољима Параметри контролисања профита Контролисање комплетности техничке документације	Принципи и технички пројекцији за инсталацију громообронске инсталације (С.С.З. лист СФРЈ, бр. 11/1996)
3.	Линије и пољима у изградњи просторних за осветљавање	Контролисање електричне енергије пре прелазе кроз простор	М2-Принципи и технички пројекцији за осветљавање просторних инсталација (С.С.З. лист СФРЈ, бр. 10/77), члан 197
4.	Радна средства	Контролисање профита осветљености	SRPS U.C9.100:1962 M3-Контролисање профита осветљености

ATC Akreditaciono telo Srbije

Улога АТЦ-а у области безбедности машина

Правилник о безбедности машина ("Сл. гласник РС" бр.13/2010)

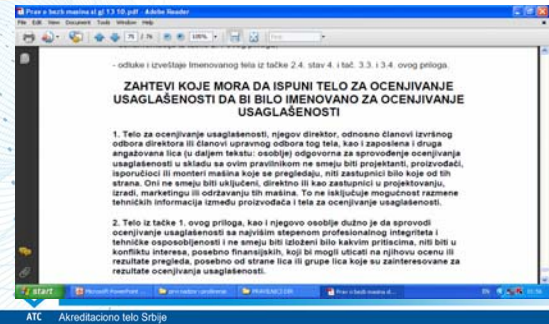
- Поступци за оцењивање усаглашености
- Захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености

Улога АТЦ-а у области безбедности машина

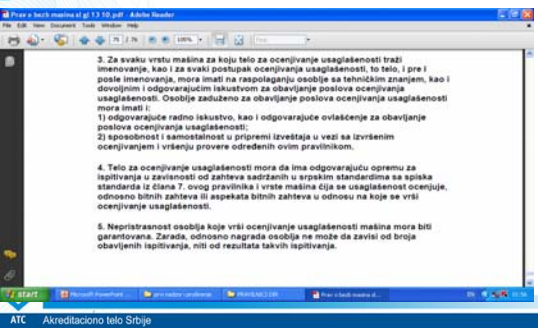
Поступци за оцењивање усаглашености

- интерна контрола производње (произвођач)
- преглед типа (именовано тело)
- потпуно обезбеђивање квалитета (именовано тело)

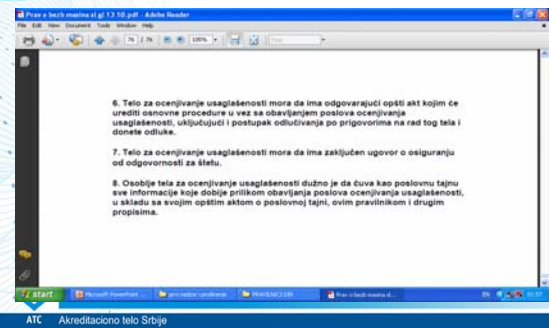
Улога АТЦ-а у области безбедности машина

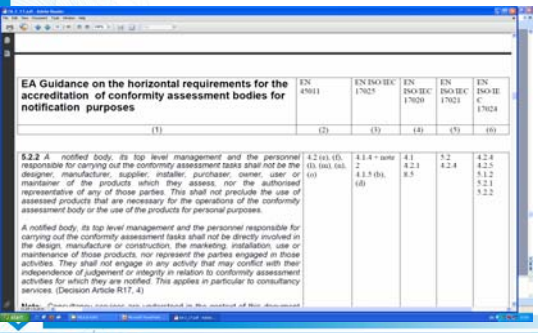
Улога АТЦ-а у области безбедности машина

Улога АТЦ-а у области безбедности машина

Улога АТЦ-а у области безбедности машина EA-2/17: 2009

Улога АТЦ-а у области безбедности машина - осврт на захтеве SRPS ISO/IEC 17025:2006

- ### ZAHTEVI KOJI SE ODNOSU NA MENAЏMENT
- #### 4.1 Организација
- #### 4.1.4 – спречавање сукоба интереса
- #### 4.1.5б – независност од притисака
- #### 4.1.5ц – поверљивост, власничка права
- #### 4.1.5д – поверење у компетентност, независност, правичност, пословност
- #### 4.2 Систем менаџмента - Пословник

**Улога АТЦ-а у области безбедности машина
- осврт на захтеве SRPS ISO/IEC 17025:2006**

- 4.3 Управљање документима
- 4.4 Преиспитивање захтева, понуда и уговора
- 4.5 Подуговарање испитивања
- 4.6 Набавка
- 4.7 Однос према кориснику
- 4.8 Приговори

ATC Akreditaciono telo Srbije

**Улога АТЦ-а у области безбедности машина
- осврт на захтеве SRPS ISO/IEC 17025:2006**

- 4.9 Управљање неусаглашеним испитивањима
- 4.10 Побољшавања
- 4.11 Корективне мере
- 4.12 Превентивне мере
- 4.13 Управљање записима Набавка
- 4.14 Интерне провере
- 4.15 Преиспитивање од стране руководства

ATC Akreditaciono telo Srbije

**Улога АТЦ-а у области безбедности машина
- осврт на захтеве SRPS ISO/IEC 17025:2006**

ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ

- 5.2 Особље
- 5.2.1 – компетентност
- 5.2.3 – надзор над особљем под уговором
- 5.2.5 – одговорности и овлашћења; записи о особљу
- 5.3 Услови смештаја и околине

ATC Akreditaciono telo Srbije

**Улога АТЦ-а у области безбедности машина
- осврт на захтеве SRPS ISO/IEC 17025:2006**

- 5.4 Методе испитивања
- 5.4.2 Избор метода
- 5.4.6 Процена мерне несигурности
- 5.5 Опрема - одговарајућа
- 5.6 Следивост мерења
- 5.7 Узорковање
- 5.8 Руковање узорцима за испитивање

ATC Akreditaciono telo Srbije

**Улога АТЦ-а у области безбедности машина
- осврт на захтеве SRPS ISO/IEC 17025:2006**

- 5.9 Обезбеђење поверења у квалитет резултата испитивања
- 5.10 Извештавање о резултатима

ATC Akreditaciono telo Srbije

**Улога АТЦ-а у области безбедности
машина у наредном периоду**

- Тела која желе да буду именована морају да докажу своју оспособљеност што могу учинити кроз поступак акредитације
- Акредитација тела за оцењивање усаглашености која ће спроводити поступке оцењивања усаглашености машина са захтевима из Правилника о безбедности машина

ATC Akreditaciono telo Srbije